
KONTEXT JAKO CESTA

Faktografii nebudu dávat předem. Nejprve ale ověřím, jestli žáci mají potřebné znalosti, aby mohli s tématem pracovat. Spíše než na fakta se zaměřím na pojmy a souvislosti. Proč mluvíme o studené válce? Kontext žáci dostanou na začátku a v průběhu lekce, jak to zamýšleli její autoři. Žákům se vyloupne obraz minulosti postupně na základě jejich aktivní práce s dodaným kontextem a prameny. Video doporučené autory na konci lekce slouží ke shrnutí, případně ke srovnání, k čemu došli tvůrci videa a my ve třídě.

KONTEXT NA OBJEDNÁVKU

Badatelská hodina? Nevadí, že žáci o tématu nic nevědí. Nedám jim ani úvodní kontext od autorů lekce! Položím jim badatelskou otázku a zeptám se jich, co potřebují v lekci zjistit, aby ji mohli zodpovědět. Potom budeme postupovat od jednotlivých pramenů. Žáci budou průběžně reflektovat, co se dozvěděli a jak to odpovídá jejich původní představě. Když činnostní výuka, tak ať se učí vyžádat si a zpracovat jen kontext a informace, které opravdu potřebují. Video na konci hodiny použiji ke shrnutí a doplním jej otázkou, zda by žákům něco pomohlo k zodpovězení badatelské otázky.

ODSYPANÝ KONTEXT

Žáci musí něco vědět předem. Fakta, ale hlavně pojmy. Co je to studená válka. Oficiální propaganda versus exil. Jinak nezvládnou práci s prameny. Budou úplně ztraceni. Ano, své třídě musím na začátku hodiny předat základní fakta. Bude to základní kontext od autorů lekce, ale ještě jej doplním, aby byl srozumitelnější, a vymyslím nějakou aktivitu, abych si ověřil/a, zda porozuměli důležitým pojmům. Přidám též časovou osu pro období studené války. Video pro začátek není špatný nápad – jde o atraktivní výčet příčin událostí, o nichž bude v hodině řeč.

KONTEXT JAKO CÍL

Potřebuji, aby žáci předem zvládli určitou faktografii, ale nebudu jim ji předávat na začátku lekce. Navážou na znalosti, které mají z dřívějších a které s nimi v předchozí lekci „zmobilizují“. Zopakujeme, co již víme, shrneme si to a doplníme. Rozumí se, že aktivně. Lekci o událostech v Maďarsku a Polsku roku 1956 pojmu jako příklad studené války. Navážu poté invazí do Československa v roce 1968, abych přešel/a zpět k tuzemsku a začal/a normalizaci. Než začneme lekce, budou už mít širší kontext. Ale zpracují jej hlavně sami, činnostně! Nechám je například seřadit rozstříhané události, letopočty a fotografie podle časové osy.

KONTEXT PODLE MÉHO GUSTA

Rozlišení přístupů ke kontextualizaci beru s rezervou jako každé teoreticky pojaté schéma:

Přístupy nezřídka kombinuji i v rámci jedné lekce a často spíše intuitivně.

Přístupy lze pojmut též jako fáze odpovídání na badatelskou otázku v rámci jedné lekce/bloku.

Pokud se rozhoduji, jakou kontextualizaci budu preferovat, činím tak s ohledem na hlavní cíl lekce.
